

# Przyroda w naszych miejscowościach

Autor: Tadeusz Dach

Od pewnego czasu przedstawiam na naszych stronach walory przyrodnicze gminy Rymanów. Są to artykuły autorstwa Tadeusza Twardego, publikowane (za jego zgodą) na podstawie strony internetowej „Przyroda Kołobrzegu”. Zacytuję tu za wspomnianym autorem: „Gmina Rymanów posiada duże walory przyrodnicze. Wynika to z dużej lesistości, dużej ilości torfowisk mszarnych i mokradeł oraz dużego zróżnicowania krajobrazowego. Flora gminy obejmuje co najmniej 592 gatunki roślin naczyniowych, w tym 28 gatunków podlegających ochronie prawnej (14 objętych ochroną ścisłą) 41 gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem.

W gminie Rymanów zarejestrowano co najmniej 157 gatunków kręgowców z czego do kręgowców należą 2 gatunki, do ryb - 17, do płazów 11, do gadów 1, do ptaków 104 i do ssaków 22.” Artykuły na temat przyrody w naszej gminie znajdują spore zainteresowanie i będą nadal kontynuowane. Obok wspomnianych wyżej artykułów T. Twardego, będą przedstawiały również informacje na temat szaty roślinnej w poszczególnych miejscowościach, głównie zlokalizowanej w dawnych parkach dworskich oraz cmentarzach. Czy wiemy jaka roślinność w nich pozostała?

Na terenie gminy znajduje się kilkanaście dawnych majątków i założenie folwarcznych. Na przestrzeni lat ulegały one znacznej dewastacji często tracąc swoją wartość zabytkową. Powodem tego była również powojenna rozbudowa państwowych gospodarstw rolnych użytkujących te tereny. Na terenie gminy zachowały się dwa założenia pałacowe – w Rymaniu i Jarkowie. W Rymaniu znajduje się, wpisane do rejestru WKZ, założenie składające się z pałacu, zachowanej zabudowy gospodarczej i parku. Pałac jest przykładem pięknie odrestaurowanego zabytku, malowniczo wpisanego w krajobraz miejscowości. Równie atrakcyjne, lecz wymagające rehabilitacji, jest założenie w Jarkowie składające się z pałacu w otoczeniu parku oraz towarzyszącej zabudowy gospodarczej. Założenie dworskie w Rzesznikowie także posiada wszystkie podstawowe elementy układu tj.: dwór, dziedzinie otoczony zabudową gospodarczą i park. Znacznie skromniejsze założenie znajduje się w Gorawinie, na które składa się skromny parterowy dwór, zabudowa gospodarcza i pozostałości parku. W pozostałych przypadkach zachowały się tylko niektóre elementy wcześniejszych założenie; dwory w Mechowie i Bukowie, założenia parki w Leszczynie, Kinowie, Starninie i Skrzydłowie. Jeden z parków nie jest zagospodarowany i uporządkowany. Wśród zachowanych dworów niezwykle malowniczo położone są dwa – w Bukowie i Kamieniu Rymanowskim. Podobnie jest ze starymi cmentarzami, o których już wcześniej pisałem (zob. artykuł „Cmentarze, to też historia”).

Przypomnę tylko, że część tych obiektów podlega ochronie konserwatorskiej i jest wpisana do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. - Drozdowo, park pałacowy z XIX/XX wieku, o pow. 4,0 ha, nr rej. 925 z dn. 11.12.1976 r, - Jarkowo, dawny park pałacowy z 2 poł. XIX wieku, o pow. 1,5 ha, nr rej. 926 z dn. 14.12.1976, - Leszczyn, park dworski z XIX/XX wieku, o pow. ca 5,0 ha, nr rej. 983 z dn. 10.02.1978, - Rymanów, pałac klasycystyczny wraz z otoczeniem i wystrojem wnętrza, nr rej. 210 z dn. 22.09.1959, - Rymanów, park pałacowy z 2 poł. XIX wieku, o pow. ca 5,0 ha, nr rej. 917 z dn. 28.09.1976, - Rzesznikowo, park pałacowy z poł. XIX wieku, o pow. 4,0 ha, nr rej. 924 z dn. 11.12.1976, - Skrzydłowo park dworski z pocz. XX wieku, o pow. 3,0 ha, nr rej. 984 z dn. 10.02.1978, - Starnin park pałacowy z XIX/XX wieku, o pow. 1,1 ha, nr rej. 985 z dn. 15.02.1978 - Starnin, cmentarz ewangelicki o pow. 0,86 ha, nr rej. 1208 z dn. 27.12.1987 r. W pierwszym artykule z tego cyklu przedstawię Gorawino. Kolejne artykuły znajdziecie Państwo w menu głównym naszego portalu w dziale „Uspomnień”.